

Kan man være arveligt disponeret for at få en spiseforstyrrelse?

Tidligere tvillingundersøgelser fra udlandet tydede på, at det godt kunne være tilfældet, og derfor var det meget interessant, om en undersøgelse blandt danske tvillinger gav samme resultat – også fordi den omfattede langt det største antal tvillingpar.

Undersøgelsen viste, at der var betydeligt flere én-æggede end tve-æggede par, hvor begge tvillinger havde haft anoreksi og/eller bulimi i lettere eller sværere grad, og det bekræfter således tidligere undersøgelser, der har vist, at det kan være delvist arveligt at få en spiseforstyrrelse. Dette kan blandt andet få betydning for udforskningen af nye behandlingsmetoder for spiseforstyrrelser.

Kronisk lungelidelse - arv eller miljø?

Kronisk obstruktiv lungelidelse, i daglig tale kaldt bronkitis, for store lunger eller tobakslunger, har været kendt i mere end 200 år. Lidelsen er stærkt stigende og udgør i dag den tredje hyppigste dødsårsag i Europa. Selv om man ved, at mange ydre faktorer har indflydelse på udviklingen af denne lungelidelse, var det af stor interesse at finde ud af, om også arveanlæg har betydning for udvikling af sygdommen.

Resultatet af undersøgelsen viste, at arv er en medvirkende årsag til udvikling af lidelsen. Dette resultat er vigtigt i det daglige arbejde blandt lungemedicinske patienter; specielt kan der ydes en ekstra indsats i vejledning om at undgå yderligere risikofaktorer som rygning og udsatte erhverv blandt yngre medlemmer i familier, hvor lungelidelsen forekommer.

Gennem de sidste 10 år har forskere ved Det Danske Tvillingregister gennemført en række undersøgelser blandt tvillinger født efter 1952, og med denne folder vil vi gerne informere om nogle af de resultater, der er opnået på basis af disse undersøgelser.

Da tvillinger født i perioden 1931-52 først er opsporet og kontaktet indenfor de seneste 5 år, har de ikke i samme omfang deltaget i undersøgelser.

Med venlig hilsen

**Forskerne ved Det Danske Tvillingregister
Syddansk Universitet
Sdr. Boulevard 23A
5000 Odense C**

april 2002

Kronisk leddegigt

Undersøgelsens resultat tyder på,

- at risikoen for at få leddegigt ikke er større blandt tvillinger end blandt enkeltfødte personer
- at risikoen for at få leddegigt ikke er særlig stor selv om ens tvilling har sygdommen
- at risikoen for at få leddegigt snarere skyldes forhold i miljøet end de arveanlæg, vi har fra vores forældre

Forskernes næste opgave bliver derfor at forsøge at identificere de forhold i miljøet, der øger risikoen for at få leddegigt, og dermed bedre mulighederne for at forebygge sygdommen.

Kan "ondt i ryggen" være arveligt?

Ondt i ryggen er en folkesygdom i hele den vestlige verden. Næsten halvdelen af befolkningen i Danmark oplever smerter i ryggen hvert år, og det er en af de hyppigste årsager til at folk sygemelder sig fra deres arbejde. Selv om der er foretaget mange videnskabelige undersøgelser indenfor området, ved man i dag ikke med sikkerhed, hvorfor så mange menneskers hverdag bliver påvirket af rygsmerter, men mange med længerevarende og tilbagevendende smerter angiver deres arbejde som den vigtigste årsag til deres problemer.

Ved at sammenligne arbejdsbelastning i tvillingepar, hvor den ene tvilling har "ondt i ryggen", og den anden ikke har, viser det sig, at der er stigende risiko for smerter ved stigende fysisk belastning. Således ser det ikke ud til, at arbejde i mere stillesiddende erhverv udgør en risiko for at få "ondt i ryggen", snarere tværtimod!

Der er heller ikke fundet væsentlige forskelle mellem enæggede og tvæggede tvillingepar, hvilket peger på, at fysisk arbejdsbelastning kan være en vigtigere faktor end gener for udvikling af "ondt i ryggen".

Betydning af arv og miljø for udvikling af astma

Der er i de sidste årtier sket en stigning i forekomsten af astma. Årsagen til denne stigning er ukendt, men sættes ofte i forbindelse med den vestlige livsstil.

Undersøgelsen viser, at forekomsten af astma blandt tvillinger er den samme som blandt enkeltfødte, hvilket ikke tyder på, at tvillinger har en øget risiko for astma sammenlignet med enkeltfødte. Resultaterne tyder endvidere på, at arvelighed spiller den væsentligste rolle for astma, men at den enkeltes udsættelse for miljøfaktorer også har en betydning. Bortset fra overfølsomhed over for støvmider og dyrehår/skæl har undersøgelsen imidlertid ikke kunnet afsløre andre miljømæssige faktorer, der har en sikker sammenhæng med astma.

Har arv eller miljø størst indflydelse på vor livslængde?

I 1996/97 opsporede ca. 13.000 tvillingepar født i perioden 1931-1952 på grundlag af CPR's oplysninger om fødested og tidligst kendte efternavne. Disse tvillinger blev kontaktet og de indsamlede oplysninger indgår nu i en større analyse af den relative betydning af arv og miljø for dødeligheden blandt midaldrende.

Foreløbige resultater herfra tyder på, at arv og miljø spiller en lige stor rolle for dødeligheden generelt blandt midaldrende. Hos mænd er der en tendens til, at de arvelige faktorer spiller en væsentlig rolle i dødeligheden som følge af hjertekarsygdomme. Det kan dog ikke ud fra disse analyser siges, hvilke arvelige faktorer der er ansvarlige herfor - dertil kræves andre studier.

Foruden de her nævnte projekter, har forskerne beskæftiget sig med en række af andre spændende emner, f.eks. fertiliteten blandt tvillingepiger med en tvillingebror, epilepsi og feberkrampe samt kronisk tarmbetændelse.

Du kan læse mere på Det Danske Tvillingregisters hjemmeside: www.sdu.dk/dtr